

Uppdaterad budgetbedömning Fas 1

Fas 1 av projektet omfattar prövningsprocess och projektering. Kostnadsbudget för Fas 1 har bedömts utifrån kostnadsbedömningen för projektets anläggningskostnad. Projekteringskostnaden har bedömts ligga på 5% för intag, ledningsnät och bergtunnel medan vattenverket som är installationstätt bedömts har en projekteringskostnad som uppgår till 12% av förväntad anläggningskostnad. Prövningsprocess har bedömts uppgå till 1,5% av den totala anläggningskostnaden.

Den tidigare kostnadsbudgeten för Fas 1 antogs år 2021 och uppgår till 335 miljoner kronor, denna utgår ifrån en kostnadsbedömning för anläggningsskedet på 4 109 miljoner kronor. Kostnadsbedömningen för anläggningsskedet är i kostnadsnivån för april år 2020. Prövningsprocessen och projekteringen motsvarar i snitt 8,2 % av anläggningskostnaden.

Kostnadsbudget prövningsprocess			
Prövningsprocess	1,5%	4 109 000 000	62 000 000
Kostnadsbudget projektering			
Ledningsnät och leveransstationer	5,0%	1 109 000 000	55 000 000
Tunnel och intag	5,0%	2 025 000 000	101 000 000
Vattenverk	12,0%	975 000 000	117 000 000
		4 109 000 000	335 000 000

Under år 2023 uppdaterades kostnadsbedömningen för anläggningsskedet. Den bedömda kostnaden uppgår nu till 7 544 miljoner kronor. Den ökade kostnaden har bl.a. sin förklaring i att reservvattenförsörjningen nu tillkommit, ökat index samt att pågående utredningar och projektering visat på en ökad komplexitet i anläggningen och markförhållanden.

Mot bakgrund av den ökande kostnaden finns det anledning att nu se över kostnadsbudgeten för Fas 1. Under år 2022 antogs en ny tidplan för Fas 1 vilket också påverkar kostnaden för Fas 1.

Med samma angreppssätt som tidigare för att beräkna budget för Fas 1 skulle denna hamna på 604 miljoner kronor, se sammanställning nedan. Prövningsprocessen och projekteringen motsvarar i snitt 8,0 % av anläggningskostnaden.

Kostnadsbudget prövningsprocess			
Prövningsprocess	1,5%	7 544 000 000	113 000 000
Kostnadsbudget projektering			
Ledningsnät	5,0%	2 350 000 000	118 000 000
Tunnel och intag	5,0%	3 189 000 000	159 000 000
Vattenverk och leveransstationer	12,0%	1 230 000 000	148 000 000
Reservvattenförsörjning (ledningsnät)	5,0%	387 000 000	19 000 000
Reservvattenförsörjning (vattenverk och pumpstationer)	12,0%	388 000 000	47 000 000
		7 544 000 000	604 000 000

I den bedömda anläggningskostnaden för reservvattenförsörjningen ingår både ledningsnät och ombyggnation på Skråmsta samt pumpstationer. Cirka 50 % av anläggningskostnaden bedöms utgöra ledningsnät och 50 % bedöms utgöra vattenverk och pumpstationer.

Upparbetade kostnader Fas 1

En sammanställning av förväntad upparbetad kostnad i projektet till och med år 2024 har gjorts. Denna utgörs av upparbetade kostnader för år 2018–2023 samt förväntat utfall (årets budget) för år 2024.

Projektbudgeten redovisas och följs upp i en rad delområden. Några delområden avser utredning och projektering av de "tekniska" delprojekten (intag, bergtunnel, vattenverk, ledningsnät och reservvattensystem) samt tillhörande kostnader för tillståndsprocess och markåtkomst. Övriga delområden utgörs av administration och stödfunktioner som inte direkt är kopplade till ett tekniskt resultat. Dessa delområden är egen organisation (lönekostnader), administration (tex lokalhyra), KMA (kvalitet, miljö och arbetsmiljö), projektstyrning, upphandling, kommunikation, säkerhetsskydd och räntekostnader.

Budgetanslaget till Fas 1 ska täcka samtliga delområden.

Vid slutet av år 2024 förväntas ca 208 miljoner vara upparbetade inom projektbudgeten. Sammanställning i miljoner kronor redovisas nedan.

	Tom år 2024
Intag	19,3
Berg	42,5
Vattenverk	11,9
Ledningsnät	19,3
Reservvattenförsörjning	6,3
Mark och tillstånd	39,3
	138,6
Egen organisation och administration	53,6
KMA, projektstyrning, upphandling, kommunikation	4,3
Säkerhet	2
Räntekostnader	9,4
	69,3
Summering	207,9

Bedömning av återstående kostnader

Intag

Förprojektering har påbörjats under år 2024. Kvarstår detaljprojektering av sjöledning och intag. Förväntad behov är 20 miljoner.

Bergtunnel

Förprojekteringen är avslutad och detaljprojektering har startats upp under slutet av år 2024. Detaljprojekteringen är omfattande och ett stort antal teknikområden behöver delta i projekteringen. Projekteringen omfattar inte bara bergarbeten utan även exempelvis hydrogeologi, väg, processvattenrening, ventilation, brand osv. Detaljprojekteringen bedöms kosta ca 70 miljoner.

Vattenverk

Förprojektering påbörjas under 2024. Detaljprojekteringen är inte påbörjad. Flertal discipliner/teknikområden ska samordnas och projekteringen förväntas även bli kostsam till följd av att arbetssätten behöver anpassas efter säkerhetsskyddsfrågor. Kvarstående projektering bedöms uppgå till 115 miljoner.

Ledningsnät

Förprojektering avslutas under 2024. Mycket fältinsatser kvarstår för att utreda markens beskaffenhet och hantering av grundvatten. Korsningar med övrig infrastruktur och komplicerade markförhållanden är utmaningar som behöver lösas. Kvarstående projektering bedöms uppgå till 70 miljoner.

Reservvattenförsörjning

Ledningsnätet till reservvattenförsörjningen förprojekteras tillsammans med det ordinarie ledningsnätet under år 2024. Förprojektering av pumpstationer och av Skråmsta påbörjas också under år 2024. Detaljprojektering bedöms uppgå till ca 40 miljoner, en stor del av detta förväntas utgöras av anpassningar som behöver ske på Skråmsta.

Mark och tillstånd

Inom markområdet kvarstår arbete med bl.a. planfrågor på Håkamo, markåtkomstfrågor kopplat till ersättning för undersökningar i fält, arbete med förberedelser inför ledningsrättsprocess för tunnel och ledningsnät. Bedömt behov för detta arbete är 10 miljoner.

Inom området för tillståndshantering kommer ansökan till Mark- och Miljödömsstolen att lämnas in under Q1 år 2025. I samband med det och under domstolsprövningen kommer kostnader för jurister och konsulter. Storleken på den kostnaden är svår att bedöma då den styrs av hur ansökan tas emot av intressenter och domstol. Vid sidan av detta behöver anmälningsfrågor, ev. dispenser och tillståndsfrågor kopplat till de andra delprojekten hanteras. Bedömt behov för detta arbete är 8 miljoner.

Egen organisation och administration

Kostnader för den egna organisationen omfattar framför allt löner till projektpersonalen men även vissa externa löner som ersättning till inhyrd upphandlare, projektledare Berg och HR-ansvarig. Lönekostnaderna för kvarstående arbete i Fas 1 bedöms uppgå till 47,3 miljoner.

Administration omfattar bl.a. lokalhyra, försäkringar och leasing av bil. Denna post förväntas uppgå till 4 miljoner.

KMA, projektstyrning, upphandling och kommunikation

Inom detta område behöver arbete genomföras för att utveckla projektets hållbarhet- och klimatarbete. En projektstyrningsmodell behöver tas fram och programvaror kopplat till detta behövs. I posten ingår även diariesystem, hemsida, upphandlingsverktyg, juristkostnader kopplat till upphandling samt konsultkostnader för att driva arbetet framåt.

Bedömd kostnad för detta uppgår till 10 miljoner.

Säkerhetsskydd:

Säkerhetsskyddschef och konsulttjänster kopplat till säkerhetsskydd köps in. För detta bedöms att 3 miljoner behövs under resterande del av Fas 1. Säkerhetsskyddsfrågan är komplex och relativt ny inom VA-branschen. Det kan konstateras att bolaget för projektering behöver hitta systemlösningar för att konsulter i vissa delar behöver kunna arbeta i en säkerhetsskyddad IT-miljö.

Kostnaderna för att finna ett sådan system anpassat efter Vätternvattens behov är svår att bedöma. Det har antagits att det kan behövas 10 miljoner för att ta in och underhålla detta system men denna bedömning är mycket osäker.

Räntekostnader

Räntekostnaden för resterande del av Fas 1 bedöms uppgå till 33 miljoner. Detta är utifrån en snittränta på 2,7 % och under förutsättning att 650 miljoner behöver lånas upp.

Sammanställning

Nedan visas en sammanställning av kostnad för Fas 1 utifrån genomgången av upparbetade och förväntade kostnader. Den bedömda totala kostnaden för Fas 1 ligger på ca 650 miljoner kronor vilket motsvarar 8,6 % av anläggningskostnaden.

	Tom år 2024	Kvarstående	Totalt
Intag	19,3	20	39,3
Berg	42,5	70	112,5
Vattenverk	11,9	115	126,9
Ledningsnät	19,3	70	89,3
Reservvattenförsörjning	6,3	40	46,3
Mark och tillstånd	39,3	18	57,3
	138,6	333	471,6
Egen organisation och administration	53,6	51,3	104,9
KMA, projektstyrning, upphandling, kommunikation	4,3	10	14,3
Säkerhet	2	13	15
Räntekostnader	9,4	33	42,4
	69,3	107,3	176,6
Summering	207,9	440,3	648,2

Kommentarer

Budgetbedömningen utifrån schablonerna ger en snittprocent på 8 % vilken resulterar i en kostnadsbedömning på 604 miljoner. Den genomlysning som nu gjorts ger en något högre snittprocent på 8,6 % samt en kostnadsbedömning på 650 miljoner kronor.

I kostnaden för mark fram tom 2024 ingår köp av fastigheten i Håkamo samt fastigheten i Harge vid arbetstunnel 1. För fastigheten i Håkamo pågår fortsatt förhandlingar och det finns en osäkerhet kring slutsumman för den affären. Ev.

kommande fastighetsförvärv (exempelvis delar av Skråmsta) och intrångsersättning vid ledningsrätt kommer att regleras i slutet av Fas 2.

Samtal har inletts med revisorerna för att klargöra om delar av projektet bör aktiveras av skattetekniska skäl under Fas 1. Konsekvenserna av detta behöver utredas framöver.

Kostnaden för säkerhetsskyddet är en stor osäkerhetsfaktor. Kostnader för att sätta upp säkra system är svår att bedöma. Det har även i kontakt med andra beställare framkommit att projekteringen blir mer kostsam än normalt då det är tidkrävande för konsulterna att projektera och rapportera i de säkra systemen.

I samma resa som Vätternvatten genomför projektet startar även Vätternvatten som bolag upp. Det är tidskrävande och kostsamt att upprätta nya rutiner och ta fram nya systemlösningar. Däremot kan det i vissa delar vara en fördel då man inte behöver belastas med kostnader för tung administration för ett icke ändamålsenligt arbetssätt.

Bedömningen av anläggningskostnaden anpassas i takt med att projektering och utredning går framåt. Innan kontrakten startats upp för detaljprojekteringen är det svårt att ha precision i bedömningen av projekteringskostnaden. I vissa delar har det även visat sig att omfattningen har minskat. T.ex. har kunskaper från utredningar visat att sjöledningarna längd kan kortas avsevärt och att reningssteget för ozon kan tas bort från vattenverket. Det är brukligt att man i projekt har en "riskpott" och i systemhandlingskede är denna ca 15 %.

Förslag till beslut

Kostnadsbedömningen för Fas 1 är 650 miljoner kronor. Precisionen i denna bedöms vara ± 50 miljoner kronor utifrån de osäkerheter som finns i dagsläget. Det motsvarar ca 7,7 % i marginal nedåt eller uppåt.

Förslag till beslut är att bolaget får mandat på en budget upp till 700 miljoner kronor från ägarna. Detta för att underlätta hanteringen vid eventuella avvikelser.

Den budget för Fas 1 som nu kommuniceras är 650 miljoner och bolaget ska regelbundet återrapportera till styrelsen hur prognosen ser ut.